

interdum eliciat aliquem actum naturalem intellectus; unde, ut anima Christi caruisset, vel suspendisset omnem hujusmodi actum, oportuisset præternaturali et miraculo modo hoc facere; quod tamen sine fructu et sine causa fieret, quia neque ad perfectionem ejus, neque ad utilitatem nostram conferebat. Unde censeo hanc partem certam esse de fide; eamque colligo ex definitionibus Conciliorum supra citatis, et aliis, quibus tradunt esse in Christo duas operationes, et ex modo quo Scriptura de Christo loquitur, ut de homine sentiente et intelligente naturali modo.

3. Objectio. — **Responsio.** — Altera pars de actu supernaturali, etiam est de fide, quia si de fide certum est, in aliis justis et beatis esse supernaturalem cognitionem, multo magis de anima Christi, de qua infra ostendemus esse beatam, et cognoscere omnia divina mysteria, quae non nisi supernaturaliter cognosci possunt. Dices: quamvis haec cognitio alii sit supernaturalis, tamen anima Christi erit naturalis propter unionem. Respondetur, si sit sensus ipsum actum in se esse naturale, vel animam unitam non indigere altiori lumine et auxilio ad illum eliciendum, quam ad alios actus naturales, falsum omnino est; quia, sicut unio non immutat nec confundit naturas, ita nec proprietates earum, neque ipsa unio per se formaliter dat vires ad operandum, ut supra, disp. 18, late dictum est; si vero sit sensus illum actum esse connaturalem animæ unitæ, quia ratione unionis debita est illi tam perfecta cognitio, verum est quidem; non tamen est contra id quod dicimus; loquimur enim de ipsis actibus secundum se; sicut habere dicitur anima Christi amorem Dei naturalem, et supernaturalem, quamvis uterque possit dici aliquo modo connaturalis animæ unitæ, et hoc exemplum confirmat positionem factam.

4. Dico primo: omnis actus supernaturalis, qui fuit in intellectu animæ Christi, est verus, certus et evidens. Hæc conclusio est omnino certa, nam primum de ratione omnis actus intellectualis supernaturalis est, ut sit verus; quia cum hujusmodi actus sit ex speciali Dei revelatione et influxu, non potest non esse verus, quia, si falsus esset, ejus falsitas in Deum redundaret. Quod explicatur et confirmatur, quia vel talis actus est evidens, vel obscurus: si evidens, hoc ipso necessario est verus; si obscurus et supernaturalis, necessario est actus fidei infusæ, cui non potest subesse falsum. Denique rationes omnes,

quibus hoc solet probari de actu fidei infusæ, evidentius procedunt de omni actu supernaturalis cognitionis. Ex his vero plane efficitur, omnem hujusmodi actum debere esse certum; ostensum est enim necessario esse infallibilem; certitudo autem ibi est, ubi non potest esse falsitas. Quod vero etiam evidens sit, facile declaratur, suppositis iis quæ dicta sunt quæst. 7; ostendimus enim ibi nunquam fuisse fidem in anima Christi, quia non fuit capax cognitionis obscuræ; ergo.

5. Omne judicium naturale animæ Christi fuit infallibile. — Dico secundo: omnis actus naturalis intellectus Christi fuit etiam verus, certus et evidens. Hæc conclusio etiam colligitur ex communi doctrina Theologorum in 3, dist. 14 et 17, et ex D. Thoma infra, q. 45, art. 3, et est omnino certa; Scriptura enim sacra ita loquitur de Christo, sicut de homine habente infallibilem auctoritatem, qui, in iis quæ loquebatur, decipere alios non potuit, et consequenter neque ipse decipi; et in hoc fundatur maxima certitudo nostræ fidei; ergo omne judicium, quod fuit in anima Christi, fuit verum et infallibile, atque adeo certum et evidens; quia in actibus naturalibus certa veritas et infallibilitas assensus fundatur in evidencia, nec potest dari actus obscurus omni ex parte, verus et certus; hoc enim est proprium fidei infusæ. Et confirmatur, quia error seu falsus assensus est magna imperfæctio, quæ per se utilitatem afferre non posset ad nostram redempcionem, quin potius posset obesse, valde enim imminueret loquentis Christi auctoritatem; ergo non assumptis Verbum talem imperfectionem, neque ejus majestatem aut dignitatem decebat ut illum assumeret. Confirmatur tandem, quia omne judicium, etiam naturale, quod est in intellectu beati, est verum et infallibile; multo ergo magis in intellectu Christi, qui non solum beatus erat, sed etiam Deus.

6. In intellectu Christi nullus actus opinionis. — **Prima objectio.** — Sequitur primo non fuisse in intellectu Christi actum opinonis vel fidei humanæ de se fallibilis, quia his actibus potest subesse falsum; unde si illos exerceceret, potuisset interdum habere actum falsum. Item hi actus sunt de se incerti; actus autem incertus non habuit locum in Christo, ut dictum est, quia incertitudo includit dubium, seu formidinem de veritate judicij; et ideo, qui assensum incertum habet, ex vi illius exponit se periculo falsitatis. Sequitur secundo, omnem actum intellectus Christi

fuisse aliquo modo actum scientiæ, quia generali quadam ratione omnis actus evidens, actus scientiæ dicitur; et propter hanc fortasse causam D. Thomas hic, et alii Theologi, solum sub nomine scientiæ agunt de cognitione creata intellectus Christi.

7. Sed contra primo, quia Christus per intellectum creatum multa ignoravit; ergo eadem ratione potuit in multis errare, quia non est major ratio de ignorantia privationis quam prævæ dispositionis. Antecedens patet ex Damasc., l. 3 de Fid., c. 21, dicente, *Verbum assumpsisse naturam ignorantem*; et Ambr., 2 de Fid., videtur tribuere Christo dubitationem ex ignorantia profectam, propter verba illa Matth. 26: *Pater, si possibile est, transeat a me calix iste*; et idem significat Augustinus, exponens verba illa Psalm. 21: *Quare me dereliquisti, etc.* Et confirmatur primo, quia oportuit Christum per omnia fratribus assimilari, ad Hebr. 2, *pro similitudine absque peccato*, ad Hebr. 4. Sed error non est peccatum; ergo. Et confirmatur secundo, quia error intellectus saepè nascitur ex errore in sensu; sed in sensibus Christi saepè potuit esse deceptio; nam interdum a longe potuit res apparere minor quam erat, vel aliquid simile.

8. Christus nullam habuit ignorantiam. — Ad argumentum respondetur imprimis, non esse eamdem rationem de ignorantia privationis et de errore, quia haec multo major imperfæctio est, magisque contraria perfectioni virtutis, et infallibili auctoritati quæ in Christo esse debuit. Secundo dicunt antecedens, proprie et in rigore loquendo, esse falsum, quia Christi anima nihil eorum nescivit, quæ in aliqua temporis differentia existentiam habiturasunt; et quamvis demus, ex rebus quæ in sola divina potentia continentur, et ab ea fieri possunt, alias non cognovisse (de quo infra dicitur), tamen illa parentia seu negatio scientiæ non potest dici vera ignorantia; quia ignorantia non significat quamcumque negationem cognitionis, sed privationem illius scientiæ, quæ inesse deberet, juxta conditionem vel statum propriæ naturæ; ut non dicitur homo ignorans, eo quod careat scientia angelica; cognoscere autem omnia possibilia fortasse non pertinet ad statum vel conditionem intellectus creati, et ita Christus nihil eorum nescivit seu ignoravit quæ oportuit scire, considerata dignitate personæ, conditione naturæ, et ratione status seu officii, et ita, simpli citer loquendo, ignorantiam non habuit, sed

plenitudinem scientiæ, ut dicitur Joan. 1, et *thesauros sapientiae Dei*, ad Colos. 2, et hoc magis constabit ex questionibus sequentibus. Ad Damascenum ergo respondetur, sensum ejus esse, assumpsisse Christum naturam quæ de se ignorans esset, nisi in assumptione ipsa impleta esset sapientia, ut ipse postea exponit ibidem, et optimè l. 2 de Fide, c. 22; Ambrosius vero non dicit Christum dubitasse vel ignorasse, sed ita se gessisse ac si dubitaret vel ignoraret. Et eodem modo potest exponi Augustinus, quamvis ipse addat Christum ibi locutum esse in persona suorum membrorum.

9. Ad primam confirmationem respondetur oportuisse Christum esse similem hominibus peccatoribus in natura passibili et mortali, et hanc esse Pauli intentionem; non tamen de cuisse illum fieri similem in culpa, vel in aliis defectibus, quia ita sunt cum culpa conjuncti, ut ad medendum illi prodesse non possint; et hujusmodi est error, et ideo nullo modo potuit esse, neque expediens, neque decens, ut illum assumeret; unde Paulus nunquam dixit oportuisse ut Christus esset nobis similis in omnibus præter peccatum; alias etiam in modo nativitatis, et in aliis rebus omnibus debuisset esse similis; sed prius dixit debuisse, *per omnia fratribus assimilari*, ut misericors fieret, etc. Itaque, in iis quæ conferebant ad opus nostre redempcionis, quo factus est nobis misericors, oportuit ut nobis esset similis; in alio vero loco solum dicit fuisse *tentatum per omnia*, absque ullo peccato.

10. Ad secundam confirmationem respondetur, primum non recte inferre, quia Christus per sapientiam intellectus prævenire poterat et corriger sensum, ne saltem intellectui deceptionem pareret. Deinde negatur etiam minor, quia, licet deceptio sensus minor esset imperfectio, potuit tamen Christus Dominus, sua divina virtute, ita confortare sensus, ut semper viderent seu apprehenderent res prout veræ sunt, sive prope essent, sive distantes, et sive hoc, sive illo modo applicarentur.

11. Alii addunt etiam per superiore rationem potuisse prævenire sensus, ne decepientur. Sed non placet, quia sola ratio superior non poterat præcavere ne objectum immutaret sensum modo sibi proportionato. Unde neque etiam potuit prævenire ne sensus sentiret et apprehenderet juxta qualitatem speciei ab objecto receptæ; et ideo, quamvis ratio per superiore scientiam possit præve-

niri, ne ipsa sequatur apparentem cognitionem sensus, non tamen, ne sensus ipse tal modo apprehendat objectum, et ideo oportuit hoc fieri alia superiori virtute et potestate.

12. *Objectio.* — *Responsio.* — Sed contra secundo, quia Christus Dominus intelligebat omnes rationes probabiles omnium opiniorum, et credebat hominibus qui sibi aliqua narrabant; ergo poterat habere assensus opinionis et fidei humanæ, qui sunt incerti. Confirmatur primo, quia hujusmodi actus sunt connaturales homini. Sed Christus assumpsit naturam cum omnibus proprietatibus, alias neque potuisse per discursum cognoscere, quia hic modus est imperfectus. Præsertim, quia, licet ita assentiret, posset vitare periculum falsitatis, ita per superiorem aliquam scientiam dirigendo hæc judicia, ut nunquam nisi in vera materia versarentur. Respondeatur, Christum evidenter semper cognovisse res omnes, quæ vel ab hominibus narrari poterant, vel rationibus probabilibus confirmari; et ita nunquam utebatur testimonio humano ad assentiendum, sed per suam evidentiam judicabat de uniususque testimonio, per rationes autem probabiles non judicabat de veritate, sed tantum de singularum opinionum probabilitate, de qua evidentiam habere poterat.

13. Ad confirmationem respondetur, oportuisse quidem ut intellectus Christi haberet actus sibi connaturales, non tamen omnes, præsertim illos qui magnam imperfectionem includunt, ut sunt isti actus obscuri et incerti, quia (ut dictum est) habere hos actus, neque suæ nature perfectionem, neque nobis utilitatem afferret. Quod ita etiam declaratur, quia in voluntate nullum actum habuit Christus, qui non sit actus virtutis ipsius voluntatis; ergo neque in intellectu habuit actus, nisi virtutis intellectualis; fides autem humana et opinio non sunt intellectuales virtutes, et ideo neque sancti Angeli, neque beati, hujusmodi actus exercent.

14. Unde ad ultimam confirmationem respondetur, potuisse quidem Christum modo ibi indicato vitare omnem assensum falsum, etiam si hujusmodi assensus præstare vellet; tamen non propter solam falsitatem vitandam non decuit illos exercere, sed etiam quia ex vi objecti formalis incerti sunt, et falsitati expositi, et ideo ad perfectionem intellectus non pertinent. Non deerunt etiam qui dicant, non potuisse ullo modo habere hos actus, supposita evidenti cognitione, quam de eis-

dem rebus aliunde habebat. Sed quam verum hoc sit, alibi est disputandum.

18. *Dubium.* — Sed quæres ultimo an saltem de potentia absoluta posset Verbum in humanitate assumere, vel permittere falsum assensum, vel erroneum. Quibusdam enim ita videtur, nec sine probabili conjectura; posset enim Verbum assumere humanam naturam, nullum donum, vel speciale auxilium intellectus illi præbendo, quo posito ille homo non posset certius aut verius judicare de rebus, quam posset purus homo cum eodem ingenio et eisdem sensibus, ut supra, disp. 18, demonstratum est; posset ergo decipi sicut purus homo. Primum antecedens probatur, quia illud neque physicam repugnantiam involvit, neque est contra aliquam moralem virtutem, neque contra sapientiam, aut aliud attributum ipsius Dei, ut Deus est; sicut ergo non repugnat Deum in assumpta natura mori, ita neque errare, neque falsum materialiter proferre; hoc enim nec peccatum esset, et ideo neque esset contra divinam honestatem, quia Deus non vellet tale materiale mendacium, vel errorem, sed tantum permetteret; neque etiam esset contra veritatem auctoritatem Dei, quia ille homo tunc non sentiret, nec loqueretur auctoritate divina, sed humana.

16. *Responsio.* — *Christus de potentia etiam absoluta falli, errare non potuit.* — Difficile quidem est, implicationem contradictionis in hoc ostendere; nihilominus tamen non possum ita de Christo seu Deo homine sentire, ut existimem potuisse, vel in intellectum ejus cadere errorem, vel in sermonem mendacium, etiam materiale et sine culpa; quæ videtur esse sententia Anselmi, l. 2 Cur Deus homo, c. 43. Et potest suaderi primo, quia, licet hoc nude consideratum in ordine ad solam potentiam quasi physicam non videatur contradictionem involvere, consideratum tamen in ordine ad potentiam conjunctam divinæ sapientiæ, et prudentiæ, videtur sane repugnare. Quia ad prudentem providentiam rationalis personæ pertinet non admittere falsitatem et deceptionem in propria natura, quando facile preveniri et caveri potest; per unionem autem facta est humanitas vere ac proprie natura Verbi Dei; et Verbum, quod est persona illius naturæ, potest illam ita dirigere et gubernare, ut nunquam decipiatur; ergo. Secundo, quia in errore aut falsitate nulla potest esse ratio boni honesti, neque ad illud potest conferre; sed Deus non potest

in propria natura admittere, nisi quod honestum est, vel ad honestum confert; qua ratione utitur Anselmus supra. Tertio, quia talis error, si esset possibilis in divina persona ratione assumptæ naturæ, multum diminueret auctoritatem talis personæ, per assumptam naturam loquentis. Si enim ex hoc solum quod is, qui loquitur, est persona divina, non intrinsece sequitur ipsum nec decipi posse, nec decipere, etiam sine peccato, fere non haberet Deus homo majorem auctoritatem in loquendo, quam homo purus, quia eterque decipi posset, nisi ex divina revelatione loqueretur; et eterque posset illa carere, et decipi, etiam sine culpa, existimando verum esse quod non est, seu a Deo revelari, quod vera revelatione ostensum non est. Consequens autem videtur valde absurdum.

SECTIO IV.

Utrum in anima Christi fuerint habitus intelligentiales.

1. *Habitus naturales in intellectu Christi.*

— Hæc quæstio ex dictis facile definiri potest, nam ex actibus facile est habitus colligere; sicut ergo actum in naturalem et supernaturalem distinximus, ita pari ratione potest distinguiri habitus. Dico ergo primo, in Christi intellectu fuisse habitus naturales. Hæc conclusio certa est apud Theologos, in 3, dist. 14, et patebit etiam ex dicendis disputatione sequenti, et infra etiam, quæst. 42. Nunc solum advero primo, simpliciter loquendo, non esse certius esse habitus naturales in intellectu Christi, quam aliorum hominum, quia hoc nullo modo revelatum est de Christo, et pendet ex principio generali de omnibus hominibus, non omnino certo. Si quis tamen hos habitus in aliis hominibus admitteret, in Christo autem negaret, certe et temerarius esset, et suspectus in fide; et hoc modo intelligo conclusionem esse certam, supposito, scilicet, principio philosophico, non solum probabiliori, sed fere evidenti. Secundo advero, nomine habituum comprehendi hoc loco, tam species intelligibiles quam habitus scientiarum, atque omne id (quidquid illud est) quod in intellectu manet per modum actus primi, et est principium recordationis, seu memoriarum, et reddit illum facilem et promptum ad naturales actus scientiae. Quanquam enim de his variae versentur opiniones, tamen in genere, quod aliquid sit in intellectu permanens per modum habitus, quo intellectualis me-

moria generetur, fere nullus dubitat; negari autem non potest quin in anima Christi fuerit memoria intellectiva. Est enim hæc naturalis proprietas et facultas animæ rationalis, et ostensum est ex definitionibus fidei, fuisse in anima Christi omnes proprietates naturales humanitatis; fuit ergo in illa intellectualis memoria. Item hæc facultas, et usus ejus, spectat ad perfectionem prudentiæ humanæ, teste Aristotele, 6 Ethic., c. 8, ubi ad prudential, experientiam requirit; experientiam autem memoria efficit, ut idem docet 1. Metaphys., in principio. Sic ergo in genere constat esse in intellectu Christi aliquid permanens per modum habitus naturalis. In particulari vero, quid illud fuerit, pendet ex opinionibus. In eis tamen ita loquendum est de Christo, sicut de aliis hominibus, ut supra dictum est, quia hoc pertinet ad consummatam humanæ naturæ perfectionem, et ita constat probabilius esse habere species intelligibiles naturales, et habitus ab speciebus distinctos, etc.

2. *Habitus infusus in intellectu Christi.*

Dico secundo: etiam est in intellectu Christi habitus infusus intellectualis; nomine habitus intelligo quodcumque principium actus, quod sit qualitas infusa intellectui, et in eo permanens, sive sit per modum luminis, sive per modum speciei, et sive habeat actum secundum semper conjunctum, sive non. Et hoc sensu existimo conclusionem esse ita certam, ut sit fidei proxima, neque negari possit sine nota erroris. Probatur ex dictis supra de habituali gratia Christi. Illa enim æque fere generalia sunt perfectionibus intellectus, sive voluntatis; unde in locis Scripturarum quæ de hoc loquuntur, ambæ conjuguntur, ut Isai. 41: *Requiescat super eum Spiritus Domini, Spiritus sapientiæ et intellectus.* Ubi verbum requiescat, indicat permanentiam per modum habitus. Et Joan. 1: *Vidimus gloriam ejus, plenum gratiæ et veritatis.* Item, quia tam certum est, lumen gloriæ datum esse animæ Christi ad videndum Deum, sicut aliis beatis.

3. Denique ostensum est fuisse in anima Christi actus supernaturalis cognitionis; sed ad elicendos hujusmodi actus connaturali et perfecto modo, requiritur habitus; ergo. Confirmatur, nam hac ratione in quocumque Sancto est aliqua virtus intellectualis infusa; cur igitur non erit in Christo? Nulla sane est dubitandi ratio, neque aliquid invenio quod contra has veritates objiciam, quod responsione dignum sit; quanquam Palud., in 3,

d. 13, q. 2, multa in utramque partem objicit. An vero hic habitus sit unus vel multiplex, in sequentibus disputabitur.

ARTICULUS II.

Utrum Christus habuerit scientiam quam habent beati, vel comprehensores¹.

1. Ad quartum sic proceditur. Videtur quod in Christo non fuerit scientia beatorum vel comprehensorum. Scientia enim beatorum est per participationem divini lumenis, secundum illud Psalm. 35: *In lumine tuo videbimus lumen.* Sed Christus non habuit lumen divinum tanquam participatum, sed ipsam divinitatem in se habuit substantialiter manentem, secundum illud Colos. 2: *In Christo inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter.* Ergo in Christo non fuit scientia beatorum.

2. Præterea, scientia beatorum eos beatos facit, secundum illud Joan. 17: *Hæc est vita eterna, ut cognoscant te, solum verum Deum, et quem misisti Iesum Christum.* Sed homo ille fuit beatus, ex hoc ipso quod fuit Deo unitus in persona, secundum illud Psal. 64: *Beatus quem elegisti et assumpsisti.* Non ergo oportet ponere in ipso scientiam beatorum.

3. Præterea, scientia duplex homini competit, una secundum suam naturam, alia supra naturam. Scientia autem beatorum, que in divina visione consistit, non est secundum naturam hominis, sed supra ejus naturam. In Christo autem fuit alia supernaturalis scientia multo altior, scilicet, scientia divina. Non ergo oportuit in Christo esse scientiam beatorum.

Sed contra. Scientia beatorum in Dei cognitione consistit. Sed ipse plene cognovit Deum, etiam secundum quod homo, secundum illud Joan. 8: *Scio eum, et sermonem ejus servo.* Ergo in Christo fuit scientia beatorum.

Respondeo dicendum, quod illud, quod est in potentia, reducitur in actum per id quod est actu; oportet enim esse calidum id, per quod alia calefiant. Homo autem est in potentia ad scientiam beatorum, que in Dei visione consistit, et ad eam ordinatur sicut ad finem; est enim creatura rationalis capax illius beatæ cognitionis, in quantum est ad imaginem Dei. Ad hunc autem finem beatitudinis homines reducuntur per Christi humanitatem, secundum illud Hebreorum 2: *Decebat eum, propter quem*

¹ Infra, art. 3, corp. Et op. 2, c. 223.

omnia, et per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum per passionem consummari. Et ideo oportuit quod cognitio beata in Dei visione consistens excellentissime Christo homini conveniret, quia semper causam oportet esse potiorem causato.

Ad primum ergo dicendum, quod divinitas unita est humanitati Christi secundum personam, non secundum essentiam vel naturam; sed cum unitate personæ remanet distinctio naturalium, et ideo anima Christi, que est pars humanae naturæ, per aliquod lumen, participatum a natura divina, perfecta est ad scientiam beatam, qua Deus per essentiam videtur.

Ad secundum dicendum, quod ex ipsa unione homo ille est beatus beatitudine increata, sicut ex unione est Deus. Sed præter beatitudinem increata oportuit in natura humana Christi esse quamdam beatitudinem creatam, per quam anima ejus in ultimo fine humanae naturæ constitueretur.

Ad tertium dicendum, quod visio, seu scientia beata, est quodammodo supra naturam animæ rationalis, in quantum, scilicet, propria virtute ad eam pervenire non potest. Alio vero modo est secundum naturam ipsius, in quantum, scilicet, secundum naturam suam est capax ejus, prout, scilicet, est ad imaginem Dei facta, ut supra dictum est¹. Sed scientia increata est omnibus modis supra naturam animæ humanae.

COMMENTARIUS.

Affirmat D. Thomas, et probat, quia Christus est aliis beatitudinis causa; multo ergo magis eam habuit. Quæ ratio est moralis demonstratio, non metaphysica; et ideo difficultas, quam Cajetanus movet, necessaria non est, quamvis quæ occasione illius dicit, et quæ notat in solutione ad tertium, utilia sint; omnia tamen clara.

ARTICULUS III.

Utrum Christus habuerit scientiam inditam, vel infusam².

1. Ad tertium sic proceditur. Videtur quod in Christo, non sit alia scientia indita vel in-

¹ In corp. art.

² Infr., q. 12, art. 4, cor.; et 3, d. 14, art. 1, q. 5. Et Ver., q. 20, art. 2, corp., fin., et art. 3, et opusc. 2, c. 224.

fusa, præter scientiam beatam. Omnis enim alia scientia comparatur ad scientiam beatam, sicut imperfectum ad perfectum. Sed, præsente cognitione perfecta, excluditur cognitione imperfecta, sicut manifesta visio faciei excludit enigmaticam visionem fidei, ut patet¹ Corinth. 13. Cum igitur in Christo fuerit scientia beata (ut dictum est¹), videtur, quod non potuerit in eo inesse alia scientia indita.

2. Præterea, imperfectior modus cognitionis disponit ad perfectiorem, sicut opinio, que est per syllogismum dialecticum, disponit ad scientiam, que est per syllogismum demonstrativum. Habita autem perfectione, non est ultius necessaria dispositio; sicut habito termino, non est necessarius motus. Cum ergo cognitione quæcumque alia creata comparetur ad cognitionem beatam, sicut imperfectum ad perfectum, et sicut dispositio ad terminum, videtur quod cum Christus habuerit cognitionem beatam, non fuerit ei necessarium habere aliam cognitionem.

3. Præterea, sicut materia corporalis est in potentia ad formam sensibilem, ita intellectus possibilis est in potentia ad formam intelligibilem. Sed materia corporalis non potest simul recipere duas formas sensibiles, unam perfectiorem, et aliam minus perfectam; ergo negare anima potest simul recipere duplum scientiam, unam perfectiorem, et aliam minus perfectam; et sic idem quod prius.

Sed contra est quod dicitur Coloss. 2, quod in Christo sunt omnes thesauri sapientiae et scientie absconditi.

Respondeo dicendum, quod, sicut dictum est², decebat, ut natura humana assumpta a Verbo Dei imperfecta non esset. Omne autem, quod est in potentia, est imperfectum, nisi reducatur ad actum. Intellectus autem possibilis humanus est in potentia ad omnia intelligibilia. Reducitur autem in actum per species intelligibilia, que sunt quedam formæ completivæ ipsius, ut patet ex his quæ dicuntur in lib. 3 de Anima³.

Ei ideo oportet in Christo ponere scientiam inditam, in quantum per Verbum Dei, anima Christi sibi personaliter unita, impressæ sunt species intelligibilia ad omnia ad quæ intellectus possibilis est in potentia. Sicut etiam per Verbum Dei impressæ sunt species intelligibilia menti angelicæ in principio creationis rerum, ut patet per Augustinum, lib. 2 super Genes.

¹ Art. præc.

² Art. 4 hujus quæst.

³ Text. 32, 38, tom. 2.

¹ C. 8, tom. 3.

² Lib. 11 de Civ. Dei, c. 7, d. medio, tom. Et lib. 4 super Gen., c. 24, tom. 3.

³ 2. 2, q. 1, a. 4.

⁴ 1 p., q. 12, art. 1.